

ВІДГУК

офіційного опонента Цися Дмитра Івановича, кандидата педагогічних наук, доцента на дисертацію Стецюк Тетяни Ігорівни «**Методика навчання фізичних вправ засобами спортивних ігор студентів педагогічного профілю з ослабленим здоров'ям**», подану на здобуття наукового ступеня доктора філософії з галузі знань 01 Освіта / Педагогіка, за спеціальністю 011 Освітні, педагогічні науки

Актуальність теми дисертаційного дослідження та її зв'язок із галузевими науковими програмами. Тему дисертації Тетяни Ігорівни Стецюк вважаємо достатньо аргументованою, оскільки її результати відповідають завданню щодо підвищення якості навчання фізичним вправам і розвитку фізичних якостей засобами бадмінтону в процесі фізичного виховання студентів педагогічного профілю з ослабленим здоров'ям.

Дисертанткою з'ясовано, що погіршення стану здоров'я студентської молоді, зниження рівня її рухової активності, недостатнього рівня мотивації до занять з фізичного виховання потребує створення та реалізацію практичних заходів, спрямованих на впровадження сучасних технологій у процес фізичного виховання студентів педагогічного профілю з ослабленим здоров'ям.

Дисертанткою досліджено позитивний вплив занять бадмінтоном на рівень здоров'я, фізичний стан та фізичну підготовленість студентів педагогічного профілю з ослабленим здоров'ям у процесі фізичного виховання в порівнянні з методикою проведення занять зі студентами за чинною системою фізичного виховання, а також доведено ефективність занять за розробленою методикою щодо покращення рівня здоров'я, фізичного стану та фізичної підготовленості студентів педагогічного профілю з ослабленим здоров'ям, підвищенням свідомої активності студентської молоді, вмотивованості та відвідування занять з фізичного виховання.

Проблематика дисертаційного дослідження Тетяни Ігорівни Стецюк ґрунтується на положенні про необхідність пошуку нових шляхів організації

освітнього процесу з фізичного виховання для студентів педагогічного профілю з ослабленим здоров'ям.

Доцільність дослідження обґрунтована важливістю підвищення ефективності процесу фізичного виховання студентів педагогічного профілю з ослабленим здоров'ям, що відповідає вимогам і потребам сучасного ринку праці. На підставі вищезазначеного можна стверджувати, що вибір теми дисертаційного дослідження: «Методика навчання фізичних вправ засобами спортивних ігор студентів педагогічного профілю з ослабленим здоров'ям» є дуже актуальним із позиції часу та потреб педагогічної науки.

Дисертаційну роботу виконано згідно з планом науково-дослідної роботи кафедри теорії та методики фізичного виховання факультету фізичного виховання, спорту та здоров'я. Тему дисертаційного дослідження затверджено на засіданні Вченої ради НПУ імені М. П. Драгоманова (протокол №7 28 лютого 2019 р). Тема наукового дослідження є складовою частиною тематичного плану та проблеми наукових досліджень Українського державного університету імені Михайла Драгоманова «Теорія і технологія навчання та виховання в системі освіти».

Ступінь обґрунтованості результатів дослідження, їхня вірогідність і новизна. Обґрунтування наукових положень дисертації є достатньо переконливим. Дослідження здійснювалося протягом тривалого часу в період з 2018 до 2022 року та включало три етапи. Дослідження забезпечувалося, у першу чергу, коректністю понятійно-категоріального апарату роботи, чітко прописаною системою завдань дослідження і, по-друге, ретельним виконанням кожного із цих завдань як теоретичного, так і експериментального змісту.

- Автор застосовує комплекс відповідних методів дослідження, серед яких: *теоретичні* – аналіз наукової, навчально-методичної літератури та досвіду передової практики для з'ясування сучасного стану досліджуваної проблеми, систематизації й узагальнення інформації про об'єкт і предмет дослідження; *емпіричні* – педагогічне спостереження, експертне опитування, анкетування, антропометричні вимірювання та методи функціональної діагностики для оцінки морфофункціональних показників розвитку

організму студентів; педагогічне тестування фізичного стану та рівня фізичної підготовленості студентів педагогічного профілю з ослабленим здоров'ям; *педагогічний експеримент*: констатувальний етап для вивчення мотивації, морфофункціонального стану та рухових можливостей студентів; формувальний етап з метою апробації методики оцінювання навчальних досягнень студентів з ослабленим здоров'ям у процесі занять з бадмінтону; *методи статистичної обробки даних*: для якісного й кількісного аналізу результатів дослідження, виявлення достовірності у різниці між досліджуваними показниками, коректного опрацювання отриманих результатів та для доведення ефективності розробленої автором методики.

Достовірність висновків і рекомендацій дослідження забезпечено цілісним характером експерименту, під час якого повністю перевірено теоретичні положення та який містив констатувальний, формувальний етапи, а також коректне застосування методів дослідження, зокрема статистичних, йдеться, в першу чергу, про критерій Стюдента.

Наукова новизна. *Уперше*: розроблено і теоретично обґрунтовано методику навчання фізичних вправ засобами бадмінтону в процесі фізичного виховання студентів педагогічного профілю з ослабленим здоров'ям; запропоновано критерії оцінювання навчальних досягнень студентів педагогічного профілю з ослабленим здоров'ям у процесі занять бадмінтоном; *удосконалено* організацію освітнього процесу фізичного виховання студентів з ослабленим здоров'ям в умовах спортивних секцій за вільним вибором; *подальшого розвитку дістали питання* фізичного стану студентів педагогічного профілю, впровадження бадмінтону у фізичне виховання студентів та позитивний вплив бадмінтону на рівень здоров'я та рухову підготовленість студентів.

Оцінка змісту та завершеності дисертації. Мета, завдання і матеріал дослідження зумовили відповідну структуру дослідження, яка містить вступ, три розділи, висновки до них, загальні висновки, список використаних джерел, додатки.

Загальний обсяг дисертації складає 210 сторінок, із яких 164 сторінки основного тексту. У роботі міститься 9 таблиць, 18 рисунків та 4 додатки.

Стиль та мова викладених результатів дослідження. Дисертаційна робота характеризується науковим стилем викладення її змісту. Текст дисертації видається логічним та чітко структурованим, про що свідчить узагальнення основних теоретичних положень у розробленій авторкою моделі та таблицях.

Дотримання академічної доброчесності, відповідність анотації основним положенням дисертації. Оцінювання як тексту дисертаційної роботи, так і її результатів дає підстави стверджувати, що Тетяна Ігорівна виконала вимоги політики академічної доброчесності. Так, анотація до поданої дисертації є чітко викладеною характеристикою роботи, відображає стислий зміст та новизну наукової розвідки відповідно до поставлених завдань. Зміст анотації не містить інформації, яка відсутня в тексті дисертаційної роботи. Дисертанткою відповідним чином оформлені посилання на наукову літературу та нормативно-правові акти.

Дискусійні положення та зауваження щодо змісту дисертації.

Позитивно оцінюючи здобутки дисертанта, вважаємо за необхідне висловити деякі зауваження та дискусійні питання:

1. Вивчення закордонного досвіду з досліджуваної проблеми є надзвичайно актуальним. На нашу думку, в дисертаційній роботі необхідно було б більше уваги звернути на досвід роботи іноземних фахівців з даної проблеми.

2. Поняття «здоров'я» охоплює багато складників, одним із яких є «психологічне здоров'я». На сьогодні дуже актуальним є дослідження питання психологічного здоров'я особистості. Доцільно було б звернути увагу на дослідження саме цього виду здоров'я та в науковій роботі запропонувати методики, які б дозволили перевірити стан психологічного здоров'я респондентів.

3. У роботі авторка використовує діагностичний інструментарій для виявлення ослабленого здоров'я, але відсутня методика щодо оцінювання якості/правильності/точності/методичної грамотності виконання фізичних вправ, адже в темі дисертації на цьому акцент.

4. Дисертантка на с.38 та с.51 звертає увагу на те, що організація освітнього процесу з фізичного виховання регламентується навчальними планами та програмами. Однак, Навчальна програма з фізичного виховання для вищих навчальних закладів України I-II рівнів акредитації, затверджена наказом МОН України від 14 листопада 2003 р. №757, застаріла. На даний час чинними є «Рекомендації щодо організації фізичного виховання у вищих навчальних закладах» (лист МОН України від 25.09.2015 № 1/9-454), в яких зазначено моделі щодо організації освітнього процесу з фізичного виховання (секційна, професійно орієнтована, традиційна, індивідуальна). У роботі авторкою це не зазначено.

5. У дисертаційному дослідженні неодноразово наголошується на веденні здобувачами освіти «щоденника здоров'я», але в роботі і в додатках він відсутній. Однак у роботі не висвітлено, які компоненти включені в щоденник, яким чином вони сприяли подальшому педагогічному дослідженню, чи взагалі вони бралися до уваги, аналізувалися?

6. На наш погляд, необхідно було б у роботі конкретизувати, які відхилення мали здобувачі освіти до ЕГ та КГ для подальшого розуміння їхньої спроможності в педагогічному експерименті. Такі тести для визначення рівня фізичної підготовленості, як стрибки на скакалці, піднімання тулуба з положення сидячі, стрибок у довжину з місця, можуть мати протипоказання для здобувачів з ослабленим здоров'ям. Доцільно було б звернути увагу на поняття «ослаблене здоров'я», обґрунтувати його визначення.

7. Дисертанткою на початку педагогічного експерименту наголошувалося на відсутності оцінювальних таблиць рівня фізичної підготовленості з окресленої проблематики. Варто було б розробити таблиці оцінювання за віковими показниками, оскільки віковий діапазон здобувачів освіти з ослабленим здоров'ям коливався від 16 до 19 років, та включити їх у розроблену програму.

8. Таблиця 2.4 має назву «Пропонована програма розвитку фізичних якостей студентів педагогічного профілю з ослабленим здоров'ям». Дисертанткою перераховано понад 30 засобів розвитку фізичних якостей.

Доцільно було б конкретизувати, які елементи розвивають ту чи іншу фізичну якість. Бажано було б у роботі подати орієнтований план-графік опрацювання навчального матеріалу зі здобувачами освіти по годинно. Таким чином можна було б простежити, скільки аудиторного навантаження відводиться для розвитку фізичних якостей, рухових вмінь та навичок в освітньому процесі.

Однак висловлені побажання та зауваження мають рекомендаційний характер, ніяк не знижують наукову цінність дисертації і є лише приводом для наукової дискусії.

Висновок про відповідність дисертації встановленим вимогам. З огляду на викладене вище дисертація Стецюк Тетяни Ігорівни «Методика навчання фізичних вправ засобами спортивних ігор студентів педагогічного профілю з ослабленим здоров'ям», подану на здобуття наукового ступеня доктора філософії з галузі знань 01 Освіта / Педагогіка, за спеціальністю 011 Освітні, педагогічні науки, безсумнівно є самостійною і цілком завершеною працею, що характеризується актуальністю, науковою новизною, теоретичною і практичною значущістю, містить значні наукові доробки, що повною мірою висвітлено в наукових публікаціях автора, а тому в цілому відповідає вимогам чинного порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії (із змінами, внесеними згідно з Постановою КМ № 341 від 21.03.2022), а її автор Стецюк Тетяна Ігорівна заслуговує присудження наукового ступеня доктора філософії з галузі знань 01 Освіта / Педагогіка, за спеціальністю 011 Освітні, педагогічні науки.

Офіційний опонент:

кандидат педагогічних наук, доцент

кафедри теорії і методики фізичного виховання

Глухівського національного педагогічного

університету імені Олександра Довженка

Дмитро ЦИСЬ

С. Миколаєв, проректор Глухівського НПУ